

28. 11. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Založení společnosti s ručením omezeným s kapitálem pod 200 000 Kč

Analytická společnost Bisnode zveřejnila tiskovou zprávu, podle které 64 % s.r.o, které vznikly od 1. 1. 2014 do 30. 6. 2014, má zapsaný kapitál nižší než 200 000 Kč. Má se jednat o 7917 společností, z čehož 1023 (8,3 % celkového počtu) má základní kapitál ve výši jedné koruny, a 438 (3,6 % z celkového počtu) má základní kapitál vyšší než 200 000 Kč.

Základní kapitál má sloužit jako nástroj ochrany věřitelů společnosti, ale též samotných společníků, zejména tam, kde je vlastnická struktura společností roztržštěná. V návaznosti na zásadu zachování kapitálu původní právní úprava před rokem 2014 počítala s různými instrumenty ochrany věřitelů a společníků - mimo triviálního stanovení minimální výše základního kapitálu (u s.r.o. 200 000 CZK) a povinnosti částečného splacení vkladů před vznikem společnosti šlo například o zákazy výplaty zisku ze základního kapitálu, pravidla vytváření rezervního fondu do výše odvislé na základním kapitálu, pravidla poskytování finanční asistence a dále o povinnosti související s vyšší mírou účasti orgánů společnosti na některých typech transakcí s propojenými osobami, případně při transakcích přesahujících procentní míru základního kapitálu (např. § 193 odst. 2 a §196a bývalého obchodního zákoníku).

Efektivní funkci ochrany věřitelů však základní kapitál v době, kdy byla minimální výše základního kapitálu společností s ručením omezeným stanovena na 200 000 CZK, neposkytoval. V praxi docházelo k případům, kdy základní kapitál se v podobě peněžitých vkladů ve společnostech s ručením omezeným příliš dlouho nezdržel - společnosti je jako disponibilní aktivum nemusely ve svém podniku držet.

Tato tendence vyústila například i v masivní růst nového hospodářského odvětví spočívajícího v prodeji ready-made společností. S jedinou částkou 200 000 CZK bylo prakticky možné splatit vklady do základního kapitálu neomezeného počtu společností s ručením omezeným. Jak? Prostředky odpovídající peněžitým vkladům do základního kapitálu společnosti byly po jejím vzniku extrahovány zpět do dispozice jediného společníka, zatímco byly účetně transferovány "na pokladnu" prodávané společnosti a efektivně započítávány proti pohledávce prodávajícího společníka na zaplacení části ceny za převod obchodního podílu. Nakolik byly praktické realizace takového postupu v souladu s úpravou pravidel finanční asistence (tedy podmínek poskytnutí zálohy, půjčky nebo úvěru obchodní korporací pro účely získání jejích podílů nebo poskytnutí zajištění obchodní korporací pro tyto účely, resp. zákazu takové asistence před novelizací z roku 2009), může být sporné; je však pravda, že k těmto případům prakticky docházelo (internetové nabídky prodejců ready-made společností tuto praxi i dnes explicitně popisují, např. [zde](#)).

Alternativně mohl kupující ready-made společnosti při koupi společnosti podepsat protokol, podle

kterého přebírá prostředky "na pokladně" společnosti, aniž by k faktickému předání částek došlo. Správným postupem nového managementu by měl být postup v souladu s účetními předpisy (obdobně jako při zjištění inventarizačního rozdílu), a při výkonu péče řádného hospodáře měla společnost zahájit proces směřující k náhradě škody vůči odpovědnému subjektu.

Nesoulad výše uvedených postupů s právním řádem je očividný, ať již jde o porušení pravidel poskytování finanční asistence, porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře či porušení pravidel upravujících vedení účetnictví. Rozbor následků takového jednání je ovšem nad rámec tohoto stručného pojednání.

Formální pravidla pro převody obchodních podílů ve společnostech s ručením omezeným nijak nepředepisovaly rejstříkovým soudům povinnost zkoumat stavy prostředků odpovídajících původnímu základnímu kapitálu v okamžiku převodu; prostředky účetně lokalizované "na pokladně" prodávané společnosti převodní smlouvy neřešily a převzetí fakticky prázdné, ale účetně plné pokladny se řešilo samostatným předávacím protokolem, který rejstříkový soud nikdy nespatriil. A konečně, kde není žalobce, není ani soudce - je-li prodávající i kupující srozuměn s fakticky prázdnou pokladnou, je k hledání nápravy motivován snad jedině případný insolvenční správce. S iniciativou insolvenčních správců domáhat se určení neplatnosti převodu na základě porušení pravidel finanční asistence však nebylo a není snadné se setkat.

Na výše uvedených případech z praxe ready-made společností je zřejmé, že potřeba českého podnikatelského prostředí rychle a efektivně získávat přístup ke společnostem s ručením omezeným i bez reálného základního kapitálu převážila nad očekáváním a požadavky nedůsledného zákonodárce na garanční funkce takového základního kapitálu před rokem 2014. Nabyvatel mohl efektivně a rychle získat společnost, se kterou mohl realizovat své obchodní záměry, ovšem získal společnost bez prostředků, a tedy společnost, jejíž financování se logicky muselo opírat o jiné zdroje financování, než které představuje základní kapitál. Garanční funkce základního kapitálu pak logicky zmizela bez ohledu na formální údaje uváděné v obchodním rejstříku.

Od 1. 1. 2014 je možné zakládat společnosti s ručením omezeným se základním kapitálem 1 CZK. Zákonodárce tak legitimizoval obchodní praxi již několik let běžnou na trhu ready-made společností, a jeho změna přístupu k základnímu kapitálu, která věrně zrcadlí právní vztahy reálně existující ve společnosti a v podnikatelské sféře, je v tomto směru rozhodně chvályhodná. Opačný přístup, tedy zpřísnování kontroly nad využíváním základního kapitálu, by byl nepraktický, neekonomický a pravděpodobně naprosto nefunkční. Tím spíše, že je tato změna doplněna novými odpovědnostními nástroji na straně managementu společnosti. Změna přístupu zákonodárce nově mj. rozšířila odpovědnost členů statutárního orgánu společnosti tak, že musí bez dalšího vracet veškerá plnění, která získali na základě smluv o výkonu funkce, a jakýkoliv další prospěch, který od společnosti obdrželi, a to za období 2 let před prohlášením úpadku společnosti. Kromě toho může insolvenční soud svým rozhodnutím založit neomezené ručení členů statutárního orgánu společnosti za dluhy společnosti, a to celým jejich majetkem.

Můžeme tedy očekávat zmizení falešného pozlátka společností s ručením omezeným v podobě zapsaného základního kapitálu v obchodním rejstříku? Analýza společnosti Bisnode naznačuje, že ano. Přiznání efektivně nulových zdrojů financování od společníků v podobě základního kapitálu může mít pozitivní efekt při akvizicích či při financování drobnějších kapitálových korporací, kdy se může pozornost účastníků daného právního vztahu konečně soustředit na skutečnou ekonomickou bázi převáděného či financovaného podniku, a nikoliv na nekorektní obcházení nefunkčních pravidel upravujících nakládání se základním kapitálem.

To ovšem neznamená, že společnosti s minimálním základním kapitálem jsou optimálními nástroji pro zahájení a provoz podnikatelské činnosti. Riziko provozování takové společnosti spočívá - alespoň

v právní rovině - zejména v možnosti naplnění tzv. balance-sheet testu insolvenčního zákona s důsledky v rovině nejprve hrozícího, a následně i skutečného úpadku společnosti. Výše uvedené pak ve svém důsledku znamená, že společnosti s minimálním základním kapitálem se naprosto nehodí pro projekty s dlouhou, resp. nepředvídatelnou dobou návratnosti vložených prostředků (ať již jsou vloženy cestou vlastního či cizího kapitálu).

Analýza Bisnode sice uvádí počet společností se základním kapitálem 1 CZK, nicméně kolik společností, jejichž kapitál činí např. 10 CZK - které jsou s jednorunovými prakticky na stejné úrovni - již v tiskové zprávě rozlišeno není. Ovšem samotná skutečnost, že 36% společností si vybralo přiznat základní kapitál ve výši 200 000 CZK či vyšší svědčí o tom, že jakkoliv české podnikatelské prostředí přivítalo flexibilitu možnosti nízkého základního kapitálu, dobře chápe nutnost kapitálového zajištění dlouhodobějších záměrů.

Možnost rychlého a nízkonákladového vzniku společnosti je v každém případě myšlenka, která se v praxi ukázala jako životaschopná a žádaná, a ačkoliv není ideální pro všechny podnikatelské záměry, existuje mnoho projektů korporátní scény, které mohou z nově umožněné flexibility a snížení transakčních nákladů profitovat.

V neposlední řadě pak nesmíme zapomínat, že vedlejšími důsledky nového přístupu českého zákonodárce k základnímu kapitálu může být i posílení kredibility podnikatelských záměrů krytých celým majetkem podnikatele, což představuje celou sféru drobných živnostníků.

Mgr. Martin Drvoštěp, LL.M.,
Senior advokát

[Central European Advisory Group \(CEAG \)](#)
advokátní kancelář

Betlémská 1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 220 500

Fax: +420 222 220 500

e-mail: ceag@ceag.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)